

Zašto je raspored vakcinacije takav?

Vakcine se daju u određeno vreme da bi zaštitile decu

Zašto deca primaju toliko vakcina u toku prve dve godine života?

Vreme kada se svaka doza svake vakcine daje bebama i deci pažljivo se određuje. Potrebno je

mного godina pažljivog istraživanja da bi se odredilo pravo vreme kada se daje svaka vakcina. Nezavisni stručnjaci prikupljaju informacije koje će pomoći da se daju preporuke. Oni razmatraju kojim će bolestima deca u Srbiji verovatno biti izložena, koliko ozbiljna ta oboljenja mogu da budu za decu različitog uzrasta, koje su vakcine najbezbednije i najefikasnije, koliko je doza potrebno da bi se obezbedila potpuna zaštita i uzrast u kome će vakcine dati najbolju zaštitu.

Imunološki sistem dece ima veliki kapacitet da uspešno odgovori na istovremeno davanje više vakcina, kao i na mnoge druge izazove za imunitet prisutne u životnoj sredini.

Šta se događa ukoliko odložim davanje vakcine detetu ili dete ne primi neke vakcine?

Odlaganje vakcinacije se ne preporučuje. Kada se vakcinacija odloži ili kada se napravi razmak između vakcina, deca ostaju nezaštićena duže nego što bi trebalo, i to često baš u uzrastu kada je bolest najčešća ili najozbiljnija. Pravljenje razmaka između vakcina znači da će dete imati više zakazanih termina za vakcinaciju. Istraživači smatraju da je poseta lekaru radi primanja jedne doze vakcine (obično u vidu injekcije) podjednako stresna kao i kada deca primaju dve različite vakcine (injekcije) odjednom.

Zašto je raspored vakcinacije takav?

Da li su te bolesti i dalje oko nas?

Neke bolesti protiv kojih se deca vakcinišu, poput velikog kašlja, morbila, rubela, zaušaka, gripa i sl., i dalje su relativno česte među decom u Srbiji. Podsećanja radi, zbog smanjenog obuhvata vakcinacijom na morbile, u Srbiji je 2017. godine izbila ozbiljna epidemija među decom (ali i među odraslim osobama), nažalost, uz pojavu teških komplikacija i smrtnih ishoda kod dece. Neke od bolesti protiv kojih vakcinišemo decu, kao što je polio, postale su vrlo retke zato što je vakcinacija sprečila njihovo širenje; da se one ne bi ponovo javile, u Srbiji i dalje vakcinišemo decu protiv tih bolesti.

Zašto se preporučeni raspored vakcinacije promenio od kada sam rodila poslednje dete?

Preporučeni raspored vakcinacije se vremenom menja iz različitih razloga. Kada se pojave nove vakcine, one mogu da se dodaju u raspored da bismo zaštitili decu od neke bolesti od koje ih nije bilo moguće zaštititi ranije. Nove „kombinovane vakcine“ (razvijene nakon pažljivog istraživanja) smanjuju broj injekcija tako što deca jednom injekcijom primaju zaštitu od više bolesti. Kada se vakcina unapredi ili kada se razvije bezbednija, efikasnija ili jeftinija vakcina, potrebno je manje doza ili ih treba primeniti u različitom uzrastu. Dodatne doze (booster) ponekad se dodaju u raspored da bi se pojačao zaštitni efekat vakcine.

Zašto se raspored preporučene vakcinacije razlikuje u drugim zemljama?

Obrasci bolesti, sojevi virusa ili bakterija, zdravstvena zaštita, dostupne vakcine i njihova cena razlikuju se od zemlje do zemlje. Medicinski stručnjaci i ekonomisti u oblasti zdravstva razmatraju sve postojeće informacije o deci i bolestima u svojim zemljama i odlučuju koje bi vakcine trebalo davati deci u kom uzrastu. I u Srbiji medicinski stručnjaci i ekonomisti u oblasti zdravstva iz različitih nezavisnih savetodavnih grupa odlučuju o tome koje bi vakcine trebalo obezbediti deci koja žive u Srbiji, pre svega na osnovu epidemioloških podataka. Pažljivo razmatranje saznanja do kojih je došla medicinska nauka, cena vakcina i bezbednost naše dece čine važan deo tih preporuka.

Reference

1. Ramsay, Douglas S., and Michael Lewis. "Developmental change in infant cortisol and behavioral response to inoculation." *Child Development* 65.5 (1994): 1491-1502.
2. Nolan, T. The Australian model of immunization advice and vaccine funding. *Vaccine* 2010; 28 Suppl 1:A76-83.
3. Sridhar, Shruti, et al. "A systematic literature review of missed opportunities for immunization in low-and middle-income countries." *Vaccine* 32.51 (2014): 6870-6879.
4. Gentile, Ángela, et al. "Delayed vaccine schedule and missed opportunities for vaccination in children up to 24 months. A multicenter study." *Archivos argentinos de pediatría* 109.3 (2011): 219-225.
5. Vidi <https://www.paragraf.rs/propisi/pravilnik-o-programu-obavezne-i-preporucene-imunizacije-stanovništva-protiv-odredjenih-zaraznih-bolesti.html>
6. Offit, Paul A., et al. "Addressing parents' concerns: do multiple vaccines overwhelm or weaken the infant's immune system?" *Pediatrics* 109.1 (2002): 124-129.

